

Ilustrowane Czasopismo Sportowo-Techniczne

A U T O

PÓLMIESIĘCZNIK

ORGAN AUTOMOBILKLUBU POLSKI

WYCHODZI POD KIEROWNICTWEM NACZELNEM

STANISŁAWA SZYDELSKIEGO

Z ŁASKAWYM WSPÓŁDZIAŁEM PP.:

Jana Bobrowskiego, Zygmunta Borawskiego, inż. Zenona Bukojemskiego, Ryszarda Chełmickiego, inż. Adama Glücka, inż. Kazimierza Groszlika, inż. Karola Kauczyńskiego, Przemysław Kraczkiewicza, Marjana Krynickiego, Jerzego Kuleszy, Wiesława Modzelewskiego, inż. Eugenjusza Mierzejewskiego, inż. Rogera Morsztyna, Józefa Orłowskiego, Wiktora Radlińskiego, Witolda Rychtera, Bolesława Ruśkiewicza, Józefa Sawczyka, Jana Tomickiego, Adama Tuszyńskiego, Kazimierza Wallmodena i Czesława Zakrzewskiego.

Wydawnictwa rok III-ci.

Rocznik 1924.

WARSZAWA

WYDAWCA: SPÓŁKA WYDAWNICZA „AUTA“.

Spis ważniejszych artykułów, zawartych w roczniku 1924.

DZIAŁ URZĘDOWY.

	Str.
Kontrola samochodów wojskowych przez policję państwową	44
Wyjaśnienie Izby skarbowej warszawskiej w sprawie opłaty od przedmiotów zbytku	87
Stemplowanie dokumentów samochodowych i szoferkich	98
Umowa polsko-gdańska w sprawie samochodów	99
Karne normy za przekroczenie przepisów o ruchu samochodów	123
Uchwała magistratu warszawskiego w sprawie do- rozek samochodowych	133
Kontrolerzy ruchu samochodowego na rok 1924	138
Rozporządzenie o regulowaniu ruchu kołowego w niektórych punktach m. st. Warszawy	225
Tabor samochodowy w Polsce	275
Wyjątki z rozporządzenia ministerjalnego, regu- lującego używanie i ochronę dróg	354
Spis kierowców, posiadających prawo prowadze- nia samochodów:	
Warszawski ruch kołowy Nr. leg. 96—150	109
„ „ „ „ „ 151—194	123
„ „ „ „ „ 195—231	138
„ „ „ „ „ 232—289	165
„ „ „ „ „ 290—390	226
Województwo poznańskie „ „ 160—245	33
„ „ „ „ „ 246—393	73
„ „ „ „ „ 394—424	89
„ „ „ „ „ 425—529	98
„ „ „ „ „ 530—645	109
„ „ „ „ „ 646—744	150
„ „ „ „ „ 745—874	182
Województwo pomorskie „ „ 1—100	33
„ „ „ „ „ 101—190	73
„ „ „ „ „ 191—241	109
„ „ „ „ „ 242—281	123
„ „ „ „ „ 282—310	139
„ „ „ „ „ 311—370	150
„ „ „ „ „ 371—451	165
„ „ „ „ „ 452—500	182
Województwo kieleckie „ „ 236—284	33
„ „ „ „ „ 285—333	50
„ „ „ „ „ 334—362	182
„ „ „ „ „ 363—437	322
Województwo łwowskie „ „ 352—394	50
„ „ „ „ „ 395—419	165
„ „ „ „ „ 420—486	267
„ „ „ „ „ 487—491	305
Województwo krakowskie „ „ 431—491	89
„ „ „ „ „ 492—503	109
„ „ „ „ „ 504—512	165
„ „ „ „ „ 546—601	267
„ „ „ „ „ 602—613	322
„ „ „ „ „ 621—664	355
Województwo lubelskie „ „ 30—54	305
„ „ „ „ „ 55—90	322
Wojew. stanisławowskie „ „ 1—41	73
„ „ „ „ „ 41—61	322
Województwo wołyńskie bez numerów	50
Województwo białostockie bez numerów	338

TECHNIKA I WYNAŁAZKI.

	Str.
Porady techniczne	83
Stanisław Szydelski: Powiększenie sprawności sil- nika	90
Inż. Adam Glück: Pneumatyk balonowy	102
Witold Rychter: O regulacji mechanizmów kie- rowniczych	113
Inż. Adam Glück: Resory samochodowe	126—140
St. Szydelski: Porady techniczne	130
Automatyczna sygnalizacja na skrętach	131
Stanisław Szydelski: Porady techniczne (oblicza- nie otworu dyszy)	142
Witold Rychter: Silniki wybuchowe 1, 2, 3 i 6-cio taktowe	153—170
M. Krynicki: Jak się przerabia Fordy we Francji	157
Stan. Szydelski: Ciekawy pomysł regulacji karbu- ratorów „Carbostat“	185
Fr. Szttykgold: Sygnalizacja na skrętach	187
Witold Rychter: Powstanie i działanie gazowni- ków Zenith	200
Inż. Eugenjusz Mierzejewski: Wał korbowy skła- dany na łożyskach kulkowych	228
Cz. Zakrzewski: Wyrób części samochodowych	249
Marjan Krynicki: Nowoczesne karoserje	252—270
St. Szydelski: Nowe systemy przekładni i napędu w samochodzie (De Lavaud-Healey-Constan- tinesco)	252—270—310
St. Szydelski: Wycieczka do warszawskiego Con- tinentala	291
Inż. Kaz. Groszlik: Masowa produkcja kapitalnych remontów	311
Inż. Adam Glück: Kilka uwag o konstrukcjach nowoczesnych samochodów ciężarowych	324—355
Pięciocyldrowy silnik bez wału korbowego	10
Marjan Krynicki: Nowy system silnika wybucho- wego	92
Stanisław Szydelski: Płaz motorowy	371

OPISY SAMOCHODÓW, SILNIKÓW etc.

Berliet półciężarowy	16
De Dion Bouton 3 i 1½ tonowe	18
Fiat	20
Renault 3 i 1½-tonowe	20
Spa 3 i 2-tonowe	23
Stanisław Szydelski: Nowe problemy w budowie samochodów	34—74
Inż. A. Glück: Charakterystyczne cechy współcze- snych konstrukcyj samochodowych (samo- chody osobowe)	38—77
Stan. Szydelski: Samochody z giętkimi osiami	42
Samochody osobowe „Buick“	59
A. Tuszyński: Co ja myślę o samochodzie „Ford“	64
Stanisław Szydelski: Renault typu „Sahara“	91
„ „ Samochodziki	112
Samochody „Salmson“	134
M. Krynicki: Osobliwy samochód	139
St. Szydelski: Sześciokołowy Renault w Warszawie	230
„ „ Konstrukcja samochodu Delage na Grand Prix	233
K. K.: Polski samochód „Polonja“	247

Nowoczesny smok (samochód wyścigowy 300 KM)	244
W. Rychter: Samochodzik „Faun” 6 KM	288
Bol. Ruśkiewicz: Lekki traktor rolniczy i drogowy Latil	349

O G Ó L N E.

Rom. Rud.: Pięć lat pracy	12
Inż. A. Glück: O potrzebie założenia wytwórni samochodów w Polsce	50
A. Tuszyński: Refleksje o wojskowym raidzie samochodów ciężarowych	75
St. Szydelski: Nowa placówka (szkoła kierowców)	80
Inż. Władysław Szczepański: Zagadnienia rozwoju komunikacji samochodowej w Polsce	99
Przem. Kraczkiewicz: Centrum wyszkolenia samochodowego w Fontainebleau	101
Inż. Karol Kauczyński: Statystyka ruchu samochodowego na drogach	110
Inż. Eug. Mierzejewski: Początek historii samochodu	124
Windsor T. White: Samochód ciężarowy jako czynnik rozwoju	138
Jerzy Kulesza: Mijanie na skrzyżowaniach ulic	151
Inż. Antoni Dąbrowski: Autobusy w służbie miejskiej	188—203—215
Leon Odyniec: W sprawie organizacji statystyki samochodowej	203—213
Kazimierz Wallmoden: Przyrządy demonstracyjne dla szkół kierowców	220
Wiesław Modzelewski: Sprawa budowy samochodów w kraju	229
Stanisław Szydelski: Co słyszać na świecie o drogach i torach samochodowych	256
Z. B.: Wszechświatowy kongres samochodowy w Detroit	265
Stanisław Szydelski: Litry czy kilogramy	313
Automobilizm amerykański	314—326—359—367
Regulacja ruchu pieszego	323
W. Rychter: Jakież szybkości osiąga motocykl nowoczesny	327
Nie-sprawozdawca: Odpowiedź na trzy pytania Stadjonowi	333
Mjr. W. Hryniewski: Szkolnictwo wojsk samochodowych	338
Kpt. Stanisław Szydelski: Szkic do historii Obozu szkolnego wojsk samochodowych	339
Kpt. St. Czarnecki: Kolumna szkolna Obozu szkolnego wojsk samochodowych	342
Por. Przem. Kraczkiewicz: Praktyczne wyszkolenie samochodowe w O. S. W. S.	345
Lista posiadaczy odznaki pamiątkowej Obozu szk. do roku 1904	347
Automobilklub alzacki: Rady i wskazówki dla pieszych	357

WYSTAWY, RAIDY, WYŚCIGI, KONKURSY etc.

Kpt. St. Szydelski: Wojskowy raid samochodowy	3
St. Szydelski: Wystawa samochodów, urządzona przez Elibora	55
St. Szydelski: Wystawa w Nowym Jorku	93
„ „ Konkurs odbłotników	104
M. Krynicki: Grand Prix Francji 1924 r.	104
Konkurs elegancji samochodów w Wiedniu	129
Wyścigi poznańskie (opis toru)	149
Józef Sawczyk: Dział samochodowy na IV Targu poznańskim	154
St. Szydelski: Drugie międzynarodowe wyścigi w Poznaniu (opis i wyniki)	166
Józef Sawczyk: Jak organizowano wyścig samochodowy w Poznaniu	169

M. Krynicki: Targa i Coppa Florio 1924	171
Konkurs piękności samochodów w Paryżu	201
Wyniki raidu 1924	209
M. Krynicki: Grand Prix w Ljonie	243
St. Szydelski: Dzień rekordów w Arpajon	257
M. K.: Wyścigi motocyklistów w Warszawie	261
Górskie wyścigi król. węg. klubu samochodowego	261
M. Krynicki: Z wyścigów A. P.	282
Ryszard Chełmicki: Pierwszy targ samochodowy w Warszawie	285
K. K.: Nowy tor wyścigowy w Monthlery	292—361
St. Szydelski: Otwarcia pierwszego targu samochodowego w Warszawie	306
M. Krynicki: Wyścigi w Saint Sebastien	315
Bol. Ruśkiewicz: XIX salon samochod. w Paryżu	328
M. Krynicki: Wielka nagroda Włoch	330
Wyścigi samochodowe i motocyklowe w Bydgoszczy	350

REGULAMINY.

Regulamin towarzyskiego raidu zimowego	13
Wielkopolski klub automobilistów i motocyklistów	88
Regulamin odznaki pamiątkowej Obozu szkolnego wojsk samochodowych	117
Regulamin II międzynarod. wyścigu samochod.	121
„ IV jazdy konkursowej A. P. 1924	137
„ nagród IV jazdy konkurs. A. P. 1924	194
Instrukcja do regulaminu raidowego 1924	194
Regulamin wyścigu płaskiego i polskiego rekordu szybkości na 1924 r.	241

MOTOCYKLIZM.

Zawody w Nicei	115
Raid motocyklowy dokoła Niemiec	115
Angielskie sześciodniowe zawody motocyklowe	115
W sprawie jazdy we dwójkę na motocyklu	190
Z. B.: Nowe kierunki w budowie motocykli	218
St. Szydelski: Dzień rekordów w Arpajon	257
M. K.: Wyścigi motocyklowe w Warszawie	261
W. Rychter: Jakież szybkości osiąga motocykl nowoczesny	327

NOWELKI, OPISY, WIERSZE etc.

St. Szydelski: Nocleg w Bieniakoniach — wspomnienie z raidu wojskowego	11
Józef Orłowski: Zemsta — szkic do noweli	37
St. Szydelski: Fordy na wojskowym raidzie	51
J. Orłowski: Samochód — zbawcą (zdarzenie prawdziwe)	76
Jeż: Przygody pechowego automobilisty	158
„ „ Wyszyci w Poznaniu	174
Inż. Karol Kauczyński: Wrażenia z objazdów marszrutu raidowej	182—196
Inż. R. Morsztyn: Trochę wrażeń raidowych	211
Z. Borawski: Wspomnienie (wiersz)	221
J. Orłowski: Venus w automobili — senna humoreska	232
S. S.: Piosnka szoferska	253
St. Szydelski: Wyścigowa jazda na wyścigi	254
Szofer Benza: Sen o egzaminie szoferskim	255
Tad. Piotrowski: Raport (wiersz)	277
J. Orłowski: Automobil — zdrajca	174
St. Szydelski: Ś. p. pułkownik Bronisław Konośewicz — wspomnienie pośmiertne	275
M. Krynicki: Obrazki	276
J. B.: Wrażenia Polaka samochodziarza w Ameryce	290
Rustan: Lokator parterowy	312
Jak rejestrowałem motocykl — z życia kierowcy	331—372

	Str.
J. B.: Reklama — to grunt	373
Steś: Reflektory (wiersz)	375

LOTNICTWO.

Organizacje lotnicze w Polsce	42
R. K.: Niemcy a lotnictwo w Rosji	94
Historja powietrznej podróży dokoła świata	127
Pierwsza polska wystawa modeli lotniczych	175
Bolesław Ruśkiewicz: Tour de France des avions	234
Odezwa towarzystwa lotniczego	235
Działalność Ligi obrony powietrznej państwa	260

Str.

S P O R T Y.

Program sportowy na rok 1924 Tow. cyklistów w Warszawie	106—115
Tennis	133
Lekka atletyka	133
Warszawski Lawn-tennis Klub	176
Miasto Olimpijskie w Colombes	176
Jerzy Kulesza: Święto Wisły	293
Międzynarodowe igrzyska sportowe A. Z. S.	294
Por. Wieńczysław Chojnacki: Wychowanie fizyczne i sporty w Obozie szkolnym wojsk samochodowych	346

Adresy firm, ogłaszających się w naszym piśmie.

Przedstawicielstwa samochodów:

Autoskład, Jerozolimska 32 — samoch. „Berliet”.
 Austro-Daimler, Wierzbowa 6 — Austro-Daimler, Citroen, Om, Puch.
 Auto-Koncern, Wierzbowa 8 — Roschet—Schneider, Delahaye, Excelsior, N. A. G.
 Autoagencja, Foksal 12 — La Perle, Arjer, Rolland Pivain, Voisin.
 M. Bogusławski, Mazowiecka 3 — Oakland.
 Frank Albert, N. Świat 34 — Crosley, Overland.
 Elibor — Borkowski, Mazowiecka 11 — Buick, Ford.
 Inż. Kalinowski i Horacek — Jerozolimska, Praga.
 Iwa, Niecała 2 — Studebaker.
 Polski Fiat, Zakroczyńska 1 — Fiat.
 Laurin i Klement, Mazowiecka 11 — Laurin i Klement.
 Inż. Rotmil, Moniuszki 5 — Peugeot, Mannesman Mulas.
 Syndykat Handl., Przeskok 4. Ansaldo, Benjamin, Lancia.
 Siemens, Foksal 18 — Protos.
 Tatra-Auto, Jerozolimska 14 — Tatra.
 Zawbor, Czackiego 3/5 — Pierce Arrow, Hudson Esec.
 Zach. T-two dla H. i P., Senatorska 10 — Delage.
 B. Wahren, Świętokrzyska 26 — Wanderer.
 Varsovie Automobile, Kopernika 4/6 — Dodge, Brothers, Minerva.

Akcesoria samochodowe:

J. Adamczewski — Nowy Świat 12.
 L. Krupka — Plac Trzech Krzyży 8.
 Autoskład — Jerozolimska 32.
 A. T. E. — Nowogrodzka 18.

Akumulatory:

Ergs — Elektoralna 10.
 Inż. Müller — Jerozolimska 30.

Dostawy wchodzące w zakres lotnictwa:

Avia — Krakowskie Przedmieście 7.

Garaże:

Lewandowski — Marszałkowska 14.
 Podwysocki — Leszno 23.
 Omnium Automobile — Łazienkowska 13.

Kursy kierowców samochodowych:

T. Lenartowicz — Wronia 52.
 St. Kopczyński — Nowy Świat 62.

Lakiernie i stelmarnie:

Kwapiszewski i S-ka — Biała 5.

Łożyska:

K. Kuske — Nowogrodzka 12.
 S. K. F. — Kopernika 13.
 Bracia Lilpop — Mazowiecka 11.
 Zawbor — Czackiego 3/5.

Łańcuchy:

St. Kubiak — Hrubieszowska 9.
 Rotax — Niecała 1.

Metale:

D/H Kornblum i Gepner — Grzybowska 27.

Opony i dętki:

Gens i S-ka — Marszałkowska 134. Continental.
 Zawbor — Czackiego 3/5. Dippal Firestone.
 Polonit — Fredry 10 — wyroby gumowe.
 Autoskład — Jerozolimska 32. Goodrich.
 Al. Riedel — Kredytowa 16. Englebert.
 Minc i Wyganowski — Bracka 22. Michelin, Bergougnan.
 Krupka, Pl. Trzech Krzyży 8 — opony, dętki.
 Guma, Długa 42 — Michelin, Bergougnan.

Smary, benzyna:

Karpaty — Marszałkowska 115.
 Lewandowski — Marszałkowska 14.
 Wulkanizator — Krucza 11.
 Podwysocki — Leszno 23.
 Vacuum Oil Company — Czechowice, p. Dziedzice.
 Lubelski Syndykat Rolniczy — Lublin, Krak. Przedm. 64.

Płótna, plandeki:

Malanowski A. — Nowy Świat 53.

Rowery, motocykle:

B. Wahren — Ś-to Krzyska 26.
 Polsam — Nowy Świat 21.

Ubezpieczenia samochodów:

Patrja — Jasna 4.

Wyroby elektryczne:

J. Kestenbaum — Piękna 29.
 A. T. E. — Nowogrodzka 18.

Wytwórnice części samochodowych:

Laurin i Klement — Złota 68.
 Olechowski W. — Ogrodowa 62.

Warsztaty reperacyjne. Części elektryczne.

Magnet — Nowogrodzka 31.
 Unieszowski — Chłodna 37.
 T. Wolrath — Elektoralna 45.
 Podwysocki — Leszno 23.
 M. Łabędź — Ś-to Jerska 11.
 Omnium Automobile — Łazienkowska 13.
 Autoremont — Wolność 5.

Zakłady blacharskie:

Bracia Sowińscy — Leszno 21.

Zakłady wulkanizacyjne:

Osowiecki — Bracka 22.
 Wulkanizator — Krucza 11.